

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα 23-11-2007

Αριθ. Πρωτ..... 4228.....

Αριθμ. Γνωμ. 17.

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΤΗΛ. 2106411526
ΦΑΞ 2106411523

Προς

**Τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσεως
της Δικαστικής Φυλακής Λάρισας**

Επί του ερωτήματός σας «ως προς το ποιοι συντελεστές θα χρησιμοποιηθούν » κατά τον υπολογισμό των συντελεστών βάσει των οποίων χορηγούνται τα ευεργετήματα της υφ'όρον απόλυσης και της αδείας στις περιπτώσεις συγχωνευτικών αποφάσεων , όπου η μεν ποινή βάση επιβάλλεται για αδίκημα του κοινού ποινικού δικαίου, μια δε από τις συγχωνευθείσες αφορά αδίκημα Ναρκωτικών που τελέσθηκε μετά την 12-9-2001 ή και αντιστρόφως, η γνώμη μας είναι η εξής:

Κατά τη διάταξη του άρθρου 105 Π.Κ. ,

1.- όσοι καταδικάσθηκαν σε ποινή στερητική της ελευθερίας μπορούν να απολυθούν υπό τον όρο της ανάκλησης σύμφωνα με τις πιο κάτω διατάξεις και εφόσον έχουν εκτίσει: α) προκειμένου για φυλάκιση τα δύο πέμπτα της

ποινής τους. β) προκειμένου για πρόσκαιρη κάθειρξη τα τρία πέμπτα της ποινής τους, γ) προκειμένου για ισόβια κάθειρξη τουλάχιστον είκοσι έτη.

Για τη χορήγηση της υπό όρο απόλυσης δεν απαιτείται να έχει καταστεί η καταδίκη αμετάκλητη. (Όπως αντικαταστάθηκε η παρ. 1 από το άρθρο 1 παρ. 5^α του ν. 2408/96).

2.- Το χρονικό διάστημα των τριών πέμπτων περιορίζεται στα δύο πέμπτα της ποινής που επιβλήθηκε και προκειμένου για ισόβια κάθειρξη τα είκοσι έτη περιορίζονται σε δεκαέξι, αν ο κατάδικος έχει υπερβεί το εβδομηκοστό έτος της ηλικίας του. Το χρονικό διάστημα των δεκαέξι ετών προαυξάνεται κατά τα δύο πέμπτα των λοιπών ποινών που τυχόν έχουν επιβληθεί, στην περίπτωση που αυτές συντρέχουν σωρευτικά. Σε κάθε περίπτωση όμως ο κατάδικος μπορεί να απολυθεί, αν έχει εκτίσει είκοσι έτη. Μετά τη συμπλήρωση του εξηκοστού εβδομού έτους της ηλικίας του καταδίκου, κάθε ημέρα παραμονής του σε σωφρονιστικό κατάστημα υπολογίζεται ευεργετικά ως δύο ημέρες εκτιόμενης ποινής. Αν ο κατάδικος εργάζεται, κάθε ημέρα απασχόλησης υπολογίζεται ως επιπλέον μισή ημέρα εκτιόμενης ποινής. Αν για τους καταδίκους αυτούς προκύπτει από άλλες διατάξεις ευνοϊκότερος υπολογισμός εφαρμόζονται εκείνες.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν εφαρμόζονται σε καταδίκους για το έγκλημα της εσχάτης προδοσίας, για τους οποίους εξακολουθεί να ισχύει η παράγραφος 2 του άρθρου 105 του ν. 1492/1950 «Κύρωση του Ποινικού Κώδικα». (Όπως αντικαταστάθηκε η παρ. 2 από το άρθρο 1 παρ. 5β του ν. 2408/96).

3. Στην περίπτωση που συντρέχουν σωρευτικά περισσότερες ποινές, ο κατάδικος μπορεί να απολυθεί υπό όρο, αν έχει εκτίσει το άθροισμα των τμημάτων των ποινών, που προβλέπεται στην παράγραφο 1. Σε κάθε περίπτωση ο κατάδικος μπορεί να απολυθεί αν έχει εκτίσει είκοσι πέντε έτη και όταν το παραπάνω άθροισμα υπερβαίνει το όριο αυτό.

4. Αν απολυθεί υπό όρο κατάδικος, ο οποίος μετά την έκτιση της ποινής πρέπει να υποβληθεί σε στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας, ο χρόνος της δοκιμασίας αρχίζει μετά την λήξη του μέτρου αυτού.

6. Για τη χορήγηση της υπό όρο απόλυσης, ως ποινή που εκτίθηκε θεωρείται αυτή που υπολογίστηκε ευεργετικά κατά το ν. 2058/1952. Προκειμένου για ποινές κάθειρξης δεν μπορεί να χορηγηθεί στον κατάδικο ή υπό όρο απόλυση, αν δεν έχει παραμείνει στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με το ένα τρίτο της ποινής που του επιβλήθηκε και, σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης δεκαέξι έτη. Το χρονικό διάστημα των δύο πέμπτων ή, σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης των δεκαέξι ετών, προσαυξάνεται κατά τα δύο πέμπτα των λοιπών ποινών που τυχόν έχουν επιβληθεί, στην περίπτωση που αυτές συντρέχουν σωρευτικά. Σε κάθε περίπτωση όμως ο κατάδικος μπορεί να απολυθεί αν έχει εκτίσει είκοσι έτη. Σε περίπτωση ποινικού σωφρονισμού, για την εφαρμογή του άρθρου 129 κάθε ημέρα εργασίας υπολογίζεται ευεργετικά, η απόλυση υπό όρο όμως δεν μπορεί να χορηγηθεί, αν ο κατάδικος δεν έχει παραμείνει σε σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με τα τρία πέμπτα του ελάχιστου ορίου που του έχει οριστεί.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν εφαρμόζονται σε όσους καταδικάσθηκαν για το έγκλημα της εσχάτης προδοσίας για τους οποίους εξακολουθεί να ισχύει το άρθρο 5 του ν. 2058/1952. (Όπως προστέθηκε η παρ. 6 -προφανώς εννοείται 5- με το άρθρο 1 παρ. 5γ του ν. 2408/96).

Περαιτέρω με τη διάταξη του άρθρου 1 του Ν. 2943/2001, προστέθηκε στο Ν. 1729/87 άρθρο 19 Α που έχει ως εξής:

Όσοι καταδικάσθηκαν για παράβαση του νόμου αυτού σε ποινή κάθειρξης μπορούν να απολυθούν υπό τον όρο της ανάκλησης, εφόσον έχουν εκτίσει, προκειμένου για πρόσκαιρη κάθειρξη, τα τέσσερα πέμπτα της ποινής τους και προκειμένου για ισόβια κάθειρξη, τουλάχιστον είκοσι πέντε έτη. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα δεν εφαρμόζονται. Στον κατά το πρώτο εδάφιο κατάδικο δεν μπορεί να χορηγηθεί η υπό όρο απόλυση, αν δεν έχει παραμείνει στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα, προκειμένου για πρόσκαιρη κάθειρξη, ίσο με τα δύο τρίτα της ποινής που του επιβλήθηκε και, σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης, είκοσι ετών.

Με το άρθρο 2 του ιδίου νόμου 2943/2001, τροποποιήθηκαν οι διατάξεις των παραγράφων 1 των άρθρων 55 και 56 του Σωφρονιστικού Κώδικα (ν. 2776/1999) ως εξής: 1. Η διάταξη υπό στοιχείο (1) της παραγράφου 1 του άρθρου 55 του Σωφρονιστικού Κώδικα (ν. 2776/1999) τροποποιείται ως εξής:

« (1) Ο κατάδικος έχει εκτίσει το ένα πέμπτο της ποινής του χωρίς ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής λόγω εργασίας και η κράτηση έχει διαρκέσει τουλάχιστον τρεις μήνες. Σε περίπτωση έκτισης ποινής ισόβιας κάθειρξης, η

κράτηση πρέπει να έχει διαρκέσει τουλάχιστον οκτώ έτη. Κατ'εξαίρεση, σ'αυτόν που καταδικάσθηκε σε ποινή κάθειρξης για παράβαση του ν. 1729/1987 «Καταπολέμηση της διάδοσης των νακρωτικών, προστασία των νέων και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε, τακτικές άδειες χορηγούνται εφόσον έχει εκτίσει τα δύο πέμπτα της ποινής του χωρίς ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής λόγω εργασίας και η κράτηση έχει διαρκέσει τουλάχιστον ένα έτος. Σε περίπτωση που ο κατάδικος αυτός εκτίει ποινή ισόβιας κάθειρξης, η κράτηση του πρέπει να έχει διαρκέσει τουλάχιστον δέκα έτη. Αν στον κατάδικο έχουν επιβληθεί περισσότερες ποινές κατά της ελευθερίας και δεν έχει γίνει προσμέτρηση τους σε μια συνολική ποινή, κατά το άρθρο 94 του Ποινικού Κώδικα, για τον υπολογισμό της ποινής που έχει εκτιθεί κατά την έννοια της παρούσας διάταξης, λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα των επί μέρους ποινών. Σε περίπτωση ποινικού σωφρονισμού, απαιτείται ο εφηβικής ή μετεφηβικής ηλικίας κατάδικος να έχει εκτίσει το ένα τρίτο τουλάχιστον του κατώτατου ορίου που έχει ορισθεί.»

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 56 του Σωφρονιστικού Κώδικα τροποποιείται ως εξής:

«1. Η τακτική άδεια διαρκεί από μία έως πέντε ημέρες, στις οποίες συνυπολογίζονται οι Κυριακές και οι αργίες. Εφόσον ο κατάδικος έχει ήδη εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο τα δύο πέμπτα της ποινής του, και σε περίπτωση ποινής ισόβιας κάθειρξης δώδεκα έτη, η διάρκεια της άδειας μπορεί να αυξάνεται έως τις οκτώ ημέρες, οι οποίες υπολογίζονται όπως ορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο. Κατ'εξαίρεση, στην περίπτωση καταδίκης σε ποινή

κάθειρξης για παράβαση του ν. 1729/1987 «Καταπολέμηση της διάδοσης των ναρκωτικών, προστασία των νέων και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε, η διάρκεια της άδειας μπορεί να αυξάνεται έως τις οκτώ ημέρες, οι οποίες υπολογίζονται κατά τις προηγούμενες προβλέψεις, εφόσον ο κατάδικος έχει ήδη εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο το μισό της ποινής του και σε περίπτωση ποινής ισόβιας κάθειρξης δεκαπέντε έτη. Η συνολική διάρκεια των αδειών ενός καταδίκου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις σαράντα ημέρες το έτος.»

Από το περιεχόμενο των διατάξεων των άρθρων 19^Α του Ν. 1729/1987, 40 του Ν. 3459/2006 για τα ναρκωτικά, που τώρα ισχύει, 55 και 56 του Σωφρονιστικού Κώδικα, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 2 του Ν. 2943/2001, συγκρινόμενο με το περιεχόμενο των παρατιθέμενων παραπάνω διατάξεων του άρθρου 105 Π.Κ. 55 και 56 του Σωφρονιστικού Κώδικα, όπως ίσχυαν πριν την τροποποίησή τους με τα άρθρα 1 και 2 του Ν. 2943/2001, σαφώς προκύπτει η αξίωση της πολιτείας για την αυστηρή μεταχείριση των εμπόρων ναρκωτικών με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων που επεκτείνονται πέραν του αυστηρού πλαισίου των ποινικών κυρώσεων που προβλέπουν οι διατάξεις του Ν. 1729/87 και του τώρα ισχύοντος Ν. 3459/2006 για τα ναρκωτικά και στις προϋποθέσεις τόσο για την απόλυσή τους υπό όρο (άρθρο 105 Π.Κ.), όσο και τη χορήγηση τακτικών αδειών σ' αυτούς (εισηγ. Έκθεση Ν. 2943/2001).

Με τις διατάξεις όμως αυτές δεν προβλέπεται, παρά τις σαφείς προθέσεις του νομοθέτη για την αυστηρότερη ποινική αντιμετώπιση των εμπόρων ναρκωτικών, τι πρέπει να ισχύει για τον καθορισμό των ελαχίστων

ορίων των ποινών, τόσο για την υπό όρο απόλυση των καταδίκων, όσο και τη χορήγηση τακτικών αδειών, στην περίπτωση που η καθορισθείσα συνολική ποινή απαρτίζεται από ποινές που επιβλήθηκαν για παράβαση του νόμου περί ναρκωτικών και για παράβαση των κοινών ποινικών διατάξεων.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 94 - 97 του Ποινικού Κώδικα και 551 του Κ.Π.Δ., προκύπτει ότι επί συρροής περισσότερων αδικημάτων εκδικασθέντων διά της αυτής αποφάσεως, επιβάλλεται να καθορίζεται μία συνολική ποινή μετά την επιβολή της προσηκούσης ποινής σε κάθε ένα από τα αδικήματα διά τα οποία κηρύχθηκε ένοχος ο κατηγορούμενος, η οποία αποτελείται από τη βαρύτερη από τις συντρέχουσες ποινές επαυξημένη κατά το μέτρο των άρθρων 94 και 96 του Π.Κ. Ο θεσμός της συγχωνεύσεως των μη εκτελεσθεισών ποινών ευνοεί τον καταδικασθέντα, αφού δεν αναγνωρίζεται η συνέκτιση ποινών, αποσκοπεί δε να μειώσει τα δυσμενή αποτελέσματα της διαδοχικής εκτελέσεως των καταγνωσθεισών ποινών διά συρρέοντα εγκλήματα (ΑΠ 578/1993 Π.Χρ. ΜΓ/405).

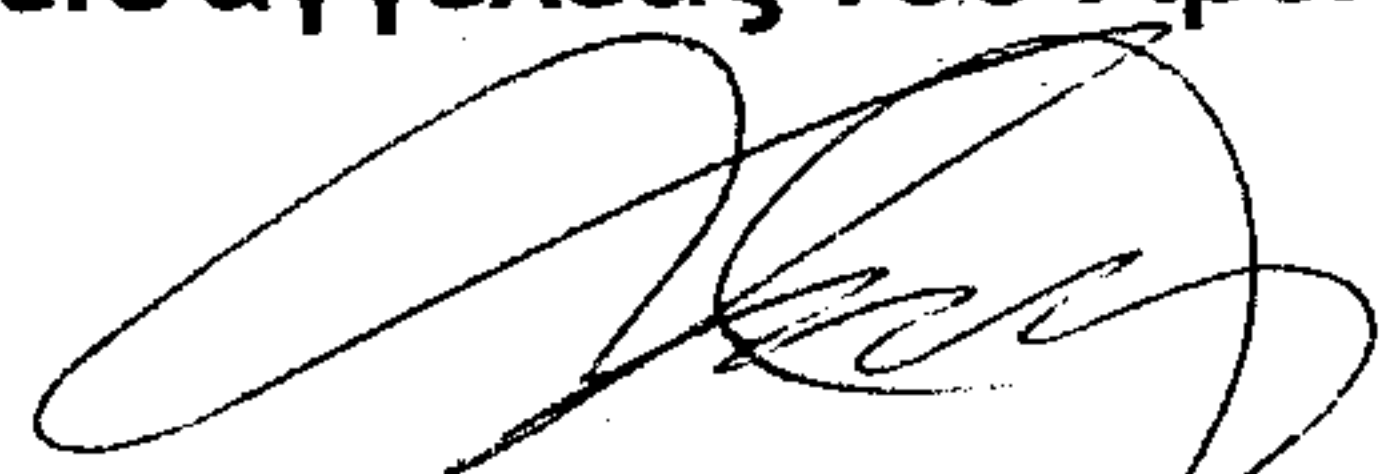
Περαιτέρω κατά το άρθρο 2 παρ. 4 του Ν. 1240/82 (ΦΕΚ 26/20-3-1982) «σε περίπτωση επιμετρήσεως ή συνεπιμετρήσεως ποινών στερητικών της ελευθερίας επιβληθεισών ή επιβαλλομένων διά μιας ή περισσότερων αποφάσεων που έχουν μετατραπεί σε χρηματικές ποινές, η τυχόν καθοριζόμενη συνολική ποινή και όταν υπερβαίνει το έτος, **ακόμη και αν υπάρχουν αμετάτρεπτες ποινές**, μετατρέπεται σε χρηματική, εφόσον η ποινή βάση έχει μετατραπεί σε χρηματική. Η μετατροπή της συνολικής ποινής γίνεται σύμφωνα με τους όρους της ποινής βάσης.

Η υπό όρο απόλυση αποτελεί μέρος της εκτελέσεως της ποινής, ένα στάδιο αυτής δοκιμαστικό και προπαρασκευαστικό του καταδίκου για την οριστική ελευθερία (αιτιολ. Έκθεση σχεδ. Ποινικού Κώδικα, Αγγ. Μπουρόπουλος Ερμην. Ποιν. Κώδικα τόμος Α΄σελ. 278, Κων. Γαρδίκας Εγκληματολογία τόμος Γ΄έκδοση Γ΄σελ. 441, Ιωάν. Ζησιάδης Ποιν. Δίκαιο τόμος Β΄σελ. 417). Εξάλλου οι άδειες αποτελούν τρόπο έκτισης των ποινών κατά της ελευθερίας και γι΄αυτό χορηγούνται, σύμφωνα και με τη σχετική σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης (No R (82) 16), σε όσο το δυνατό περισσότερους κρατούμενους..... (Αιτιολ. Έκθεση σχεδίου Σωφρονιστικού Κώδικα, άρθρα 51,58).

Για την ταυτότητα λοιπόν του νομικού λόγου, σύμφωνα με τα παραπάνω εκτιθέμενα, αφού δεν προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 105 Π.Κ., 19^Α του Ν. 1729/87 και 40 του τώρα ισχύοντος Ν. 3459/2006 για τα ναρκωτικά και των άρθρων 55 και 56 του Σωφρονιστικού Κώδικα (Ν. 2776/1999, όπως τροποποιήθηκε η παράγραφος 1 των άρθρων αυτών με το άρθρο 2 του Ν. 2943/2001, ποια ελάχιστα όρια ποινών θα πρέπει να έχει εκτίσει ο κατάδικος για την υπό όρο απόλυσή του ή την χορήγηση σ΄αυτόν των αδειών των άρθρων 55 και 56 του Σωφρονιστικού Κώδικα, όταν εκτίει συνολική στερητική της ελευθερίας ποινή απαρτιζόμενη από καταδίκες για ναρκωτικά και αδικήματα του κοινού ποινικού δικαίου και η ποινή βάση επιβλήθηκε για αδίκημα του κοινού ποινικού δικαίου ή για παράβαση του Νόμου για τα ναρκωτικά, θα πρέπει να εξετάζεται, ανάλογα εφαρμοζόμενης της διατάξεως του άρθρου 2 παρ. 4 του Ν. 1240/82, αν η ποινή βάση είναι ποινή για καταδίκη

για παράβαση του νόμου για τα ναρκωτικά ή όχι και στην πρώτη μόνον των περιπτώσεων αυτών να εφαρμόζονται οι αυστηρότερες διατάξεις των άρθρων 19^Α του Ν. 1729/87, τώρα άρθρου 40 του Ν. 3459/2006, και 55 παρ. 1, 1 εδαφ. β' και 56 παρ. 1 εδαφ. β' του Σωφρονιστικού Κώδικα, όπως τροποποιήθηκαν αντίστοιχα με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του Ν. 2943/2001, άλλως να εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 105 του Π.Κ. και 55 παρ. 1 εδ. α' και 56 παρ.1 εδαφ. α' του Σωφρονιστικού Κώδικα.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Νικόλαος Μαύρος